

Selv om denne forskel mellem fortolkningen af grundlovens § 27 og EF-Domstolens fortolkning af art. 48, stk. 4, kan mere eller mindre overvindes.

Det særlige arrangement, der er hjemlet i tjenestemandspensionslovens § 19 a, og som omtales nedenfor i afsnit 4, kan udvides til også at dække andre opinionsdannere end dem, der allerede er omfattet. Og selv om dette arrangement ikke giver udlændinge tjenestemandstatus i alle detaljer, er forskellene små.

Hertil kommer, at man ikke på forhånd kan afvise muligheden af, at en lov, der bestemmer, at opinionsdannere ikke behøver at være danske statsborgere, men skal være beskyttet af pensionsrettigheder mod afsked af utilregnelige årsager, ville blive betragtet som grundlovsmæssig. Hvis lovgivningsmagten faktisk vedtog en sådan lov, tvivler jeg på, om domstolene ville erklære den grundlovsstridig. Men selvfølgelig kan man ikke være sikker.

3.3. Hvordan kan en gennemførelse ved hjælp af generelle regler udstedt af danske myndigheder udformes?

Som en indledende bemærkning skal det nævnes, at denne gennemførelsesmåde giver anledning til tekniske vanskeligheder. Dansk ret kender ikke begreber, som tillader, at de vage og generelle begreber, der bruges af EF-Domstolen, oversættes til en rimeligt præcis regel. Hvis man vælger at gennemføre ved hjælp af en generel regel, må man enten bruge Domstolens begreber i den form, som Domstolen har givet dem, eller man må foretage en omfattende opregning af stillinger, en opregning, som alligevel ikke kan gøres udtømmende.

Bortset fra denne tekniske vanskelighed giver gennemførelse ved generelle regler kun retlige problemer for så vidt angår statstjenestemænd. Hvor der findes regler i bekendtgørelser, vedtægter, regulativer og kollektive overenskomster, kan de let ændres ved nye regler, som gennemfører EF-Domstolens fortolkning.

Gennemførelsen er mere problematisk for så vidt angår statstjenestemænd. Men i det omfang grundlovsmæssige hindringer kan overvindes – se ovenfor side 18 – kan gennemførelsen ske enten ved lov eller simpelt hen ved at trække grænselinjen mellem statstjenestemænd og andre statsansatte i de årlige finanslo-

ve i overensstemmelse med EF-Domstolens fortolkning.

3.4. Hvordan kan gennemførelse ved hjælp af afgørelser fra sag til sag tilvejebringes?

En sådan gennemførelse fra sag til sag er det eneste praktiske, hvor der ikke er retsregler, som kræver dansk statsborgerskab, eller i tilfælde, hvor eksisterende regler simpelt hen bliver ophævet. Hvis en ansættelsesmyndighed i fraværet af en regel, som kræver dansk statsborgerskab, alligevel lader statsborgerskab bestemme udfaldet af ansættelsesprocessen, vil det relevante retlige spørgsmål være dette: Har myndigheden misbrugt sit skøn? Var det eller var det ikke under de specielle omstændigheder ved denne specielle ansættelse retligt holdbart at lade dansk statsborgerskab være afgørende? Sådan et spørgsmål kan selvfølgelig kun besvares konkret.

Afgørelse fra sag til sag kan imidlertid også anvendes i tilfælde, hvor retsregler, der kræver dansk statsborgerskab, ligesom for statstjenestemændene ikke kan afskaffes. En måde at gøre dette på er via domstolssystemet, i sidste instans EF-Domstolen. En anden måske mere praktisk måde ville være en udvidelse af tjenestemandspensionslovens § 19 og § 19 a, se nedenfor afsnit 4. Hovedresultatet af en sådan udvidelse ville være, at vedkommende minister, når en statsborger i en anden medlemsstat søger en tjenestemandstilling, måtte afgøre, om denne specielle stilling er omfattet af art. 48, stk. 4. Hvis den ikke er det, kunne ministeren ansætte ansøgeren på betingelser svarende til dem i § 19 og 19 a.

Det bør tilføjes, at de tekniske vanskeligheder ved at bruge de vage og generelle begreber i EF-Domstolens dom vil blive væsentligt mindre, hvis man gennemfører fra sag til sag. Regler, som kræver dansk statsborgerskab, kan så i den konkrete sag enten fortolkes i lyset af EF-Domstolens dom, således at de ikke finder anvendelse i dette specielle tilfælde, eller tilside-sættes i dette specielle tilfælde som uforenelige med standarden i Domstolens dom. Vanskelighederne ved således direkte at anvende begreber, som Domstolen bruger, bør ikke overdrides. Henførelsen af en bestemt stilling til et af de anvendte begreber vil ofte være let. Og hvor rubriceringen er vanskelig, ville eftersøgningen af relevante kriterier for så vidt angår denne